

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แบบสอบถามการวิจัยเรื่อง หมอพื้นบ้านและการดูแลสุขภาพตนเองของชาวบ้านอีสาน : กรณีศึกษา

ประกอบด้วย

1. แบบสอบถามหมอพื้นบ้าน
2. แบบสอบถามเด็กอายุแรกเกิด - 1 ปี
3. แบบสอบถามเด็กอายุ 1 - 5 ปี
4. แบบสอบถามชาวบ้านทั่วไป

ตอนที่ 1

แบบสอบถามหมอพื้นบ้าน

ชื่อหมอพื้นบ้านที่สัมภาษณ์..... ประเภหมอพื้นบ้าน.....

อายุ.....ปี

บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....

ตำบลเหล่าดอกไม้ อำเภอเชียงยืน จังหวัดมหาสารคาม

วันที่สัมภาษณ์.....

ผู้สัมภาษณ์.....

ข้อมูลทั่วไป

1. การศึกษาจบชั้น.....พื้นเพเป็นคนไหน.....
ย้ายเข้ามาอยู่ที่นี่ตั้งแต่เมื่อไร.....
 เหตุผลที่ย้ายเข้ามา.....

2. อาชีพหลักทำอะไร.....อาชีพรองอื่นมีหรือไม่.....
 ถ้ามีทำอะไร.....
3. สถานะทางสังคมหรือการมีส่วนร่วมในชุมชนเช่น เป็นสมาชิกกลุ่มอะไรบ้างหรือผู้นำอะไรบ้าง

4. เรียนรู้เรื่องหมอมมาจากใคร.....ที่ไหน.....
 เกี่ยวข้องเป็นอะไรกัน.....เริ่มเรียนตั้งแต่ปี พ.ศ.ใด.....
 เมื่ออายุประมาณ.....สนใจไปเรียนเองหรือมีคนแนะนำ.....
5. เหตุผลที่ไปเรียนหมอพื้นบ้าน.....

6. ระยะเวลาที่เรียนนานเท่าใด.....เมื่อเรียนจบแล้วต้องฝึกฝนอยู่กับหมอหรือไม่.....
ถ้าฝึกใช้เวลานานเท่าใด.....
 เรียนโดยวิธีใด เช่น เรียนด้วยตำรา หรือฝึกปฏิบัติ.....

7. วิธีการรักษาโรค (หนองลำทรง, หนองมอ ฯลฯ) ที่เรียนรู้มา.....
.....
.....
.....
8. เริ่มรักษาเองมาตั้งแต่เมื่อใด.....
9. รักษาโรคใดได้บ้าง.....
.....
.....
10. โรคใดบ้างที่มีความเชี่ยวชาญ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 โรค
 1.อาการ.....
.....
.....
 2.อาการ.....
.....
.....
 3.อาการ.....
.....
.....
11. โรคที่รักษาบ่อย เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 โรค
 1.อาการ.....
.....
.....
 2.อาการ.....
.....
.....

3.อาการ.....

12. วิธีการรักษาโรคที่รักษาย่อย 3 โรค ตามข้อ 11

1.ใช้เวลารักษากี่วัน.....
 ชั้นที่ 1 หรือวันที่ 1

2.ใช้เวลารักษากี่วัน.....

3.ใช้เวลารักษากี่วัน.....
13. คนไข้ในปัจจุบัน (ระยะ 1-2 ปีที่ผ่านมา) กับอดีตต่างกันหรือไม่ ในแง่ปริมาณ
ปัจจุบันมากหรือน้อยกว่าอดีตประมาณกี่เท่า.....
 ความยากง่ายในการรักษานอดีตกับปัจจุบันต่างกันอย่างไร.....

14. สาเหตุของความแตกต่างคิดว่าเป็นเพราะอะไร.....

15. ประสิทธิภาพในการรักษาโรคในหัตถ์ระหมองของพี่น้องบ้านเป็นอย่างไร (มองภาพรวม).....

16. มีโรคใดบ้างที่หมอคิดว่า สามารถรักษาให้หายได้โดยไม่ต้องไปหาหมอแผนใหม่.....

17. มีโรคใดบ้างที่หมอคิดว่า ไม่สามารถรักษาให้หายได้.....

18. มีโรคใดบ้างที่หมอคิดว่าต้องรักษาควบคุมกันไปทั้งแผนเก่าและแผนใหม่.....

19. มีลูกศิษย์มาเรียนบ้างหรือไม่.....ถ้ามีเป็นคนในหมู่บ้านหรือ
 หมู่บ้านอื่น.....
20. โดยเฉลี่ยมีคนไข้ประมาณสัปดาห์/เดือนละกี่คน.....
21. มีคนจากหมู่บ้านอื่นมารักษาอย่างน้อยแค่ไหน.....
22. ถ่ายทอดให้ลูกหลานหรือญาติบ้างหรือไม่.....ถ้าไม่เพราะเหตุใด

 คาดว่าในอนาคตจะถ่ายทอดให้หรือไม่.....เพราะเหตุใด

23. ปัญหาอุปสรรคในการรักษาพื้นบ้าน คืออะไร.....

ตอนที่ 2

แบบสอบถามเด็กอายุแรกเกิด - 1 ปี

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....อายุ.....
 บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....
 ตำบลเหล่าดอกไม้ อำเภอเขียงยืน จังหวัดมหาสารคาม

วันที่สัมภาษณ์.....

ผู้สัมภาษณ์.....

1. ชื่อเด็ก.....อายุ.....
2. ได้พาเด็กแรกเกิดไปหาหมอพื้นบ้านบ้างหรือไม่.....ไปเมื่ออายุได้กี่วัน.....
ไปหาหมอประเภทใด.....ไปหาอะไร.....
เหตุผลที่ไป.....
ไปทุกกี่วัน.....ไปจนกระทั่งเด็กอายุได้เท่าใด.....
3. ท่านมีวิธีป้องกันแม่เก่าแม่หลังมาหยอกลูกอย่างไร.....
.....
.....ปัจจุบันยังปฏิบัติอยู่หรือไม่.....
4. ในระยะที่ผ่านมารูกลูกของท่านป่วยบ้างหรือไม่.....
ได้พาไปรักษามือพื้นบ้านต่อไบบ้างหรือไม่.....ไปรักษากับหมอประเภทใดบ้าง

ประเภทของหมอ	โรคหรืออาการที่เป็น	สาเหตุของการเจ็บป่วยเกิดจากอะไร (เกี่ยวข้องกับสิ่งลึกลับอำนาจเหนือธรรมชาติ หรือเป็นเอง)	เหตุผลที่ไปหาหมอพื้นบ้าน
หมอเป่า			
หมอสมุนไพร			
หมอตำแย (ผีฟ้า)			
หมอพราหมณ์			
อื่น ๆ			

5. ท่านซื้อยาให้ลูกกินเองบ้างหรือไม่.....

ชื่อยา	สถานที่ซื้อยา	อาการหรือโรคที่เป็น	สาเหตุของการเจ็บป่วย (เกี่ยวข้องกับสิ่งลึกลับ อำนาจเหนือธรรมชาติ หรือเป็นเอง)	เหตุผลที่ซื้อยา กินเอง

6. ท่านพาลูกไปหาหมอแผนปัจจุบันบ้างหรือไม่

สถานที่พาไปหาหมอ	อาการหรือโรคที่เป็น	สาเหตุของการเจ็บป่วย เกิดจากอะไร	เหตุผลที่พาไปหาหมอ

7. ให้เรียงลำดับ/ขั้นตอน การรักษาโรคหรืออาการที่เจ็บป่วยบ่อย ๆ ของเด็กอายุต่ำกว่า 1 ขวบ (โดยปกติรักษาเป็นขั้นตอนหรือรักษาควบคู่กันไป.....)

ก. ถ้ารักษาเป็นขั้นตอน

ชื่อโรค หรือ อาการที่เป็น	ขั้นตอนที่ 1 (รอดูอาการกี่วัน)	ขั้นตอนที่ 2 (รอดูอาการกี่วัน)	ขั้นตอนที่ 3 (รอดูอาการกี่วัน)	ขั้นตอนที่ 4 (รอดูอาการกี่วัน)	ขั้นตอน ที่ 5

ข. ถ้ารักษาควบคู่กันไป

รักษาควบคู่กันไปทั้งแผนปัจจุบันและแผนเก่า (เช่น กินยาทั้ง 2 อย่างร่วมกัน)

วิธีการรักษาอย่างไร	ชื่อโรคหรืออาการที่เป็น

8. ท่านมีเกณฑ์ตัดสินใจอย่างไร ในการพาลูกไปหาหมอที่บ้านเกี่ยวข้องกับเรื่อง เหล่านี้หรือไม่

(ดูจำนวนเงิน - ค่าใช้จ่ายไหมแพง?

อาการ - อาการไม่รุนแรงมาก?

สาเหตุของโรค - เกี่ยวข้องกับอำนาจเหนือธรรมชาติ?

ความเชื่อที่สั่งสมกันมา?)

ระยะทางไม่ต้อง เดินทางไกล?

ประสิทธิภาพในการรักษา - ดีหรือไม่ โรคอะไรบ้าง?

ตอนที่ 3

แบบสอบถามเด็กอายุ 1 - 5 ปี

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....อายุ.....
 บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....
 ตำบลเหล่าดอกไม้ อำเภอเชียงยืน จังหวัดมหาสารคาม

วันที่สัมภาษณ์.....
 ผู้สัมภาษณ์.....

1. ชื่อเด็ก.....อายุ.....
2. ได้พาเด็กอายุ 1 - 5 ปี ไปหาหมอพื้นบ้านข้างหรือไม่ว.....ไปเมื่ออายุเท่าไร.....
ไปหาหมอประเภทใด.....ไปทำอะไร.....
เหตุผลที่ไป.....
.....
ไปทุกกี่วัน.....ไปจนกระทั่ง เด็กอายุได้เท่าใด.....
3. ท่านมีวิธีป้องกันแม่ ก่อมแม่หลังมาหยอกลูกอย่างไร.....
.....
.....ปัจจุบันยังปฏิบัติอยู่หรือไม่.....
4. ในระยะ 1 ปีที่ผ่านมาลูกของท่านป่วยบ้างหรือไม่.....
ได้พาไปรักษาหมอพื้นบ้านต่อไปนี้บ้างหรือไม่.....ไปรักษากับหมอประเภทใดบ้าง

ประเภทของหมอ	โรคหรืออาการที่เป็น	สาเหตุของการเจ็บป่วยเกิดจากอะไร (เกี่ยวข้องกับสิ่งลึกลับอำนาจเหนือ ธรรมชาติ หรือเป็นเอง)	เหตุผลที่ไปหา หมอพื้นบ้าน
หมอเฒ่า			
หมอสมุนไพร			
หมอลาทรง (ผีฟ้า)			
หมอพราหมณ์			
อื่น ๆ			

5. ท่านซื้อยาให้ลูกกินเองบ้างหรือไม่.....

ชื่อยา	สถานที่ซื้อยา	อาการหรือโรคที่เป็น	สาเหตุของการเจ็บป่วย (เกี่ยวข้องกับสิ่งสกปรบ อำนาจเหนือธรรมชาติ หรือเป็นเอง)	เหตุผลที่ซื้อยา กินเอง

6. ท่านพาลูกไปหาหมอแผนปัจจุบันบ้างหรือไม่

สถานที่พาไปหาหมอ	อาการหรือโรคที่เป็น	สาเหตุของการเจ็บป่วย เกิดจากอะไร	เหตุผล ที่พาไปหาหมอ

7. ให้เรียงลำดับ/ขั้นตอน การรักษาโรคหรืออาการที่เจ็บป่วยบ่อย ๆ ของเด็กอายุ 1 - 5 ปี
(โดยปกติรักษาเป็นขั้นตอนหรือรักษาควบคู่กันไป.....)

ก. ถ้ารักษาเป็นขั้นตอน

ชื่อโรค หรือ อาการที่เป็น	ขั้นตอนที่ 1 (รอดูอาการกี่วัน)	ขั้นตอนที่ 2 (รอดูอาการกี่วัน)	ขั้นตอนที่ 3 (รอดูอาการกี่วัน)	ขั้นตอนที่ 4 (รอดูอาการกี่วัน)	ขั้นตอน ที่ 5

ข. ถ้ารักษาควบคู่กันไป

รักษาควบคู่กันไปทั้งแผนปัจจุบันและแผนเก่า (เช่น กินยาทั้ง 2 อย่างร่วมกัน)

วิธีการรักษาอย่างไร	ชื่อโรคหรืออาการที่เป็น

8. ท่านมีเกณฑ์ตัดสินใจอย่างไร ในการพาลูกไปหาหมอที่บ้าน
 (ดูจำนวนเงิน - ค่าใช้จ่ายไม่แพง?
 อาการ - อาการไม่รุนแรงมาก?
 สาเหตุของโรค - เกี่ยวข้องกับอาการเห็นธรรมชาติ?
 ความเชื่อที่สั่งสมกันมา?)

ตอนที่ 4

แบบสอบถามชาวบ้านทั่วไป

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....อายุ.....

บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....

ตำบลเหล่าดอกไม้ อำเภอเชียงยืน จังหวัดมหาสารคาม

วันที่สัมภาษณ์.....

ผู้สัมภาษณ์.....

1. ในระยะ 1 ปีที่ผ่านมาท่านป่วยบ้างหรือไม่.....
 ได้ไปรักษาหมอพื้นบ้านต่อไปบ้างหรือไม่.....ไปรักษากับหมอประเภทยาใดบ้าง

ประเภทของหมอ	โรคหรืออาการที่เป็น	สาเหตุของการเจ็บป่วยเกิดจากอะไร (เกี่ยวข้องกับสิ่งสกปรบทางเหนือ ธรรมชาติ หรือเป็นเอง)	เหตุผลที่ไป หาหมอพื้นบ้าน
หมอเบา			
หมอสมุนไพร			
หมอสาทร (ผีฟ้า)			
หมอพราหมณ์			
อื่น ๆ			

2. ท่านซื้อยากินเองบ้างหรือไม่.....

ชื่อยา	สถานที่ซื้อ	อาการหรือโรคที่เป็น	สาเหตุของการเจ็บป่วย (เกี่ยวข้องกับสิ่งลึกลับ อำนาจเหนือธรรมชาติ หรือเป็นเอง)	เหตุผล ที่ซื้อยากินเอง

3. ท่านไปหาหมอแผนปัจจุบันบ้างหรือไม่

สถานที่ไปหาหมอ	อาการหรือโรคที่เป็น	สาเหตุของการเจ็บป่วย เกิดจากอะไร	เหตุผลที่ไปหาหมอ

4. ให้เรียงลำดับ/ขั้นตอน การรักษาโรคหรืออาการที่เจ็บป่วยบ่อยๆ ของท่าน (โดยปกติรักษาเป็นขั้นตอนหรือรักษาควบคู่กันไป.....)

ก. ถ้ารักษาเป็นขั้นตอน

ชื่อโรค หรือ อาการที่เป็น	ขั้นตอนที่ 1 (รอดูอาการกี่วัน)	ขั้นตอนที่ 2 (รอดูอาการกี่วัน)	ขั้นตอนที่ 3 (รอดูอาการกี่วัน)	ขั้นตอนที่ 4 (รอดูอาการกี่วัน)	ขั้นตอน ที่ 5

ข. ถ้ารักษาควบคู่กันไป

รักษาควบคู่กันไปทั้งแผนปัจจุบันและแผนเก่า (เช่น กินยาทั้ง 2 อย่างร่วมกัน)

วิธีการรักษาอย่างไร	ชื่อโรคหรืออาการที่เป็น

5. ท่านมีเกณฑ์ตัดสินใจอย่างไร ในการไปหาหมอที่บ้าน

(ดูจำนวนเงิน - ค่าใช้จ่ายไม่แพง?

อาการ - อาการไม่รุนแรงมาก?

สาเหตุของโรค - เกี่ยวข้องกับอำนาจเหนือธรรมชาติ?

ความเชื่อที่สั่งสมกันมา?)

ภาคผนวก ข

แนวคำถามการสัมภาษณ์เจาะลึก

1. แนวคำถามหมอพื้นบ้าน
2. แนวคำถามคนไข้ที่มารักษากับหมอพื้นบ้าน
3. แนวคำถามชาวบ้านทั่วไป

แนวคำถามหมอพื้นบ้าน

1. เป็นหมอประเภทใด
2. รักษาโรคใดบ้าง แต่ละโรคมีอาการอย่างไร
3. รักษาอย่างไร (แยกแต่ละโรค) ให้ถามแต่ละขั้นตอน เริ่มตั้งแต่เมื่อคนไข้มาถึงหาอย่างไร จนกระทั่งหาย
4. มีชะล่าหรือไม่ ชะล่าอะไรบ้าง
5. ค่ายประกอบด้วยอะไรบ้าง ตั้งค่ายตอนไหน
6. ปลงคายหาอย่างไร ไม่ทำได้หรือไม่

แนวคำถามคนไข้ที่มารักษากับหมอพื้นบ้าน

1. เจ็บป่วยมีอาการอย่างไร คิดว่าเป็นโรคอะไร
2. เริ่มต้นรักษาอย่างไร บอกแต่ละขั้นตอน
ใครแนะนำให้รักษาแบบนี้
3. ทำไมจึงมาหาหมอพื้นบ้าน หายหรือไม่ รักษาที่อื่น
4. ถ้าไม่หายหาอย่างไรต่อไป จนหาย

แนวคำถามชาวบ้านทั่วไป

1. เจ็บป่วยบ่อย ๆ ด้วยโรคอะไรบ้าง มีอาการอย่างไร
2. รักษาอย่างไร ไปหาหมอที่ไหนในกรณีป่วยด้วยโรคใดบ้าง
3. หายหรือไม่ ถ้าไม่หายหาอย่างไรต่อไปจนหาย
4. ถ้าเด็กเป็นกำเริดรักษาอย่างไร เด็กๆ ต้องไปหาหมอเป็นประจำหรือไม่
 ประจำวัน ประจำเดือนละหรือปีละกี่ครั้ง เริ่มไปเมื่ออายุเท่าไร ไปจนถึง
 อายุกี่ปี
5. ใช้บริการหมอพื้นบ้านให้ใบหาพิธิต่าง ๆ ในกรณีใดบ้าง
 นอกจากการรักษาโรค
6. เด็ก ๆ อายุแรกเกิด - 1 ปี และ 1-5 ปี เจ็บป่วยด้วยโรคอะไรบ้าง
 และไปหาหมอพื้นบ้านบ้างหรือไม่
7. เมื่อเด็ก ๆ เจ็บป่วย รักษาอย่างไร จนกระทั่งหายป่วย

ภาคผนวก ค

- รายชื่อหอพักบ้านที่ทำการศึกษา
- หนังสืออนุญาตเข้าพื้นที่เพื่อทำการวิจัย

รายชื่อหมอฟันบ้าน

1. นายอาน	พลศิริ (กาฬ)	บ้านเลขที่ 41/4	หมอสมุนไพร
2. นายเล้ง	เสริมศรี	บ้านเลขที่ 74/4	หมอพราหมณ์
3. นายอาน	พลศิริ	บ้านเลขที่ 34/4	หมอน้ำมัน หมอกระดูก บาดทะยัก บำเหน้
4. นายหัน	ยันชมภู	บ้านเลขที่ 5/4	หมอสมุนไพร
5. นายเหมอ	พลศิริ	บ้านเลขที่ 117/4	หมอสมุนไพร หมอเป่า
6. นายกา	ชัยรักษา	บ้านเลขที่ 46/4	หมอสมุนไพร
7. นายจันทร์	ศรีไชโย	บ้านเลขที่ 58/4	หมอสมุนไพร รากไม้
8. นายบุญชู	สีเสมอ	บ้านเลขที่ 193/4	หมอเป่าปานดง พุพอง
9. นายจาปี	คาธานี	บ้านเลขที่ 126/4	หมอสมุนไพร
10. นายพนัน	พุทธไฮสงค์	บ้านเลขที่ 209/4	หมอเป่ากำเร็ด
11. นายหวด	อันทะปัญญา	บ้านเลขที่ 92/4	หมอเป่าโรคปากและฟัน
12. นายลี	อันทะปัญญา	บ้านเลขที่ 91/4	หมอเป่า
13. นายทองดี	สีเสมอ	บ้านเลขที่ 42/4	หมอเป่า
14. นายบู	อันทะปัญญา	บ้านเลขที่ 13/4	หมอเป่าโรคตุ่ม ผิพิษ
15. นายดี	สุวรรณวงษ์	บ้านเลขที่ 47/4	หมอเป่ากำเร็ด
16. นางบักภา	อันทะปัญญา	บ้านเลขที่ 4/4	หมอสมุนไพร
17. นางจันทร์	อันทะปัญญา	บ้านเลขที่ 13/4	หมอสมุนไพร
18. นายคาบุ	อันทะปัญญา	บ้านเลขที่ 128/3	หมอเป่า

รับหนังสือเล่มนี้ ทม./วันละ.....

DATE TIME

ที่ ทม 0511/1809

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

จังหวัดขอนแก่น 40002

9 มีนาคม 2535

เรื่อง ขออนุญาตเข้าพื้นที่เพื่อทำการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการจังหวัดมหาสารคาม

ด้วยนางสาวกึ่งแก้ว เกษโกวิท ตำแหน่งรองศาสตราจารย์ ระดับ 8 คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ได้รับอนุมัติให้ทำการวิจัยเรื่อง "หมอพื้นบ้านและการดูแลสุขภาพตนเองของชาวบ้านอีสาน" ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกบ้านหนองผักแว่น หมู่ 3 และหมู่ 4 ตำบลเหล่าดอกไม้ อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดมหาสารคาม เป็นพื้นที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ใช้ระยะเวลาประมาณ 8 เดือน โดยนักวิจัยจะเข้าไปเก็บข้อมูลในหมู่บ้านเดือนละประมาณ 2 ครั้ง เริ่มตั้งแต่เดือนมีนาคม 2535 เป็นต้นไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตเข้าพื้นที่เพื่อทำการวิจัยดังกล่าว และพิจารณาแจ้งผู้เกี่ยวข้องด้วย จักเป็นพระคุณยิ่ง.

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ) (นายรังษี นันทสาร)

รองอธิการบดีฝ่ายบริหาร

รักษาราชการแทนอธิการบดีมหาวิทยาลัยขอนแก่น

KKULIB

3 0000 00167631 5

ภาควิชาบริหารงานสาธารณสุข

คณะสาธารณสุขศาสตร์

โทร. (043) 236906

สำเนาเรียน 1. นายอำเภอเขียงยืน

2. ผู้ใหญ่บ้านหมู่ 3 บ้านหนองผักแว่น ต.เหล่าดอกไม้ อ.เขียงยืน

3. ผู้ใหญ่บ้านหมู่ 4 บ้านหนองผักแว่น ต.เหล่าดอกไม้ อ.เขียงยืน